

Секція 3. Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне право. Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне право. Міжнародне приватне право. Трудове право та право соціального забезпечення

ДО ПИТАННЯ ПРО ЦИФРОВІЗАЦІЮ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Вознюк Наталія Іванівна

старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки

<http://orcid.org/0000-0002-6705-0497>

В умовах воєнного стану цифровізація соціальної сфери набуває особливого значення, оскільки дозволяє підвищити ефективність управління даними, ресурсами, а також оперативно вирішити невідкладні потреби населення та забезпечити безперервність соціальної підтримки.

Цифрова трансформація в Україні охоплює всі сфери суспільного життя, не є винятком і соціальна. Напрями цифровізації системи соціального захисту населення було визначено у Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р [1]. У 2021 році було створено та впроваджено Єдину інформаційну систему соціальної сфери (ЄІССС) [2], яка довела свою ефективність. Задля забезпечення нормативного регулювання подальшого розвитку ЄІССС у Мінсоцполітики розробили Проект Закону про Єдину інформаційну систему соціальної сфери [3]. Законопроект готується на друге читання.

Цифровізація відкриває нові можливості для підвищення ефективності системи соціального захисту. Подальше впровадження інноваційних технологій дозволить автоматизувати процедури надання соціальних виплат, пільг та послуг, а також облік, обробку, зберігання даних реципієнтів; пришвидшити та забезпечити обмін даними між наявними інформаційними системами;

мінімізувати корупційну складову; підвищити ефективність, якість та адресність соціальної підтримки.

Водночас такі інновації створюють нові виклики. Одним з яких є цифрова ексклюзія, яка “стосується стану або / і ситуації, в якій окремі особи чи групи не можуть отримати доступ або ефективно використовувати цифрові технології та Інтернет через різноманітні перешкоди чи проблеми” [4, с. 96]. Причинами такого виключення може бути ряд причин:

відсутність доступу до Інтернету та інші технічні проблеми через перебування у регіонах, де ведуться активні бойові дії або наближених до них;

невисокий рівень доходу;

низький рівень цифрових навичок;

психологічні та фізіологічні обмеження тощо.

Також до ризиків, варто віднести: загрози у кіберпросторі, технічні збої та недосконалість електронної взаємодії інформаційних ресурсів тощо.

Нещодавно Мінсоцполітики оприлюднило Стратегію цифрового розвитку соціальної сфери на період до 2027 року [5], яка має стати фундаментом для подальшого масштабування цифрової трансформації соціальної сфери. Стратегія спрямована на превенцію ризиків та оптимізацію можливостей впровадження цифрових технологій у соціальну сферу.

Слід зазначити, що забезпечення доступності до послуг у сфері соціального захисту значною мірою залежить від наявності ефективних цифрових платформ та електронних сервісів для громадян. Сьогодні екосистема таких онлайн-сервісів включає декілька платформ, які забезпечують швидкий доступ до відповідних ресурсів. Зокрема, це Єдиний портал державних послуг Дія [6], Портал електронних послуг Пенсійного фонду України [7], Соціальний веб-портал електронних послуг Мінсоцполітики [8], Електронний кабінет особи з інвалідністю [9], електронні сервіси Державної служби зайнятості (електронний кабінет роботодавця [10], персональний кабінет безробітного [11]) тощо. Вважаємо за доцільне розглянути можливість консолідації наявних онлайн-інструментів та створення єдиної цифрової платформи у сфері

соціального захисту, яка об'єднає усі необхідні функції та сервіси та забезпечить зручний доступ до соціальних послуг та інформації.

Цифровізація соціальної сфери — це складний та багатоетапний процес, який потребує комплексного підходу. Під час модернізації системи соціального захисту важливо забезпечити доступність цифрових послуг для усіх верств населення, особливо для найбільш вразливих. Позитивний вплив матимуть: підвищення цифрової грамотності населення та працівників соціальної сфери, консолідація електронних сервісів та створення Єдиного соціального порталу.

Література:

1. Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>
2. Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 404 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 1130). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2021-%D0%BF#Text>
3. Проект Закону про Єдину інформаційну систему соціальної сфери. № 11377 від 24 червня 2024 року. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44497>
4. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2023. 240 с. URL: <https://doi.org/10.58521/978-617-552-348-3-2023-236>
5. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку соціальної сфери на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: проект. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/917/>
6. Єдиний портал державних послуг Дія. URL: <https://diia.gov.ua/>
7. Портал електронних послуг Пенсійного фонду України. URL: <https://portal.pfu.gov.ua/>
8. Соціальний веб-портал електронних послуг Мінсоцполітики. URL: <https://e-services.msp.gov.ua/>

9. Електронний кабінет особи з інвалідністю. URL: <https://ek-cbi.msp.gov.ua/>
10. Електронний кабінет роботодавця. URL: <https://www.dcz.gov.ua/cabinet>
11. Персональний кабінет безробітного. URL: <https://www.dcz.gov.ua/cabinet>